

Minnesanteckningar från Reglabs styrelse Framtidsworkshop den 2 juni 2022.

Processledare: Catarina Lahti, Reglab.

Sekreterare: Gunnel Vidén och Emma Ovenius Ejemark

Minnesanteckningarna följer Reglabs PPT för Framtidsworkshopen, se bifogad fil. Samtalet var i dialogform och återges som sammanfattning av vad samtliga deltagare uttryckte. Gruppen hann fram till bild 53 och har bara nuddat frågan om finansiering av Reglab inför kommande verksamhetsperiod (kursiverad text är kommentar av Catarina Lahti).

Närvarade Hornsgatan: Christel Gustafsson *Region Kronoberg*, Elsmari Julin *Region Dalarna*, Maria Johansson *Vinnova* samt Lisbeth Mellgren, *SKR* (medlemskontakt till Reglab som adjungerande vid Michaela Stenmans frånvaro).

Närvarande via Teams: Åsa Bjelkeby *Tillväxtverket*, Margareta Dahlström, *Karlstad universitet*.

Frånvarande: Michaela Stenman *SKR*, Richardgullberg *Region Skåne*, Peter Lindvall *Region Gotland*, Tomas Stavbom *Uppsala Handelskammare*.

Vision, värdegrund och filosofi

Formuleringarna som fastställdes 2012:

Vision

Reglab ökar drivkraften i regional utveckling.

Verksamhetsidé:

Reglab bidrar till hållbar tillväxt i Sveriges regioner genom att vara den ledande arenan för samverkan, kunskaps- och kompetensutveckling inom regional utveckling.

- Inför kommande verksamhetsperiod ska formuleringarna diskuteras och justeras. I stort sett är de fortfarande giltiga och inspirerande men uttrycket ”*hållbar tillväxt*” används inte på det här sättet i en nationell kontext längre, det bör ersättas med ”*hållbar utveckling*”.

Framtidsspaning – vad ser styrelsen framför sig? Och hur ska Reglab möta framtiden?

Många samhällsproblem är alltmer komplexa och ryms inte i de gamla uppdragen.

- Reglab sysslar med helheten, med bredden, och kanske ska verksamheten öppna för fler deltagare som kan arbeta utmaningsdrivet tillsammans?

Både nuet och framtiden innebär ökade målkonflikter där vi behöver hitta verktyg tillsammans. Det räcker inte med strategier och andra gemensamma texter. Målkonflikterna behöver hanteras, och då behöver fler vara delaktiga. De mandat som krävs för att skapa ett gott samhälle ligger i så många händer i samhällsapparaten.

Utvecklingsarbete behöver vara mer målstyrt. När man vet vilken riktning man vill ha så kommer målkonflikterna som ett brev på posten och de måste hanteras i sitt sammanhang. Det behövs mer av göra och testa på olika nivåer än att skriva nya strategier.

Även på nationell nivå brister förmågan att hantera målkonflikter och det påverkar även regioner och kommuner. Samsyn är viktigt. Hur kompletterar vi varandra?

- Kan Reglab vara en testarena där vi provar oss fram? En arena för experiment.

Riksrevisionens granskning visade att den regionala utvecklingspolitiken ”i stor utsträckning präglas av otydlighet, kortsiktighet och bristande helhetsperspektiv”. Det kan leda till förändring i styrning och organisering av statens insatser.

- Reglab sitter på viktig kunskap då, även om vi inte har som uppgift att påverka.

Flernivåsamverkan blir allt viktigare.

- Kanske ökar nu kommunernas behov av regional samverkan, vi pratade om det vid ett tidigare styrelsemöte när ännu ett kommunförbund ville bli partner i Reglab.

I en kommun får du alla frågor i knät, de tvingas att ha en bred samhällsförståelse. Samhällskompetensen i en ny region som mest sysslat med sjukvårdsfrågor är inte lika stark. Man ska ha respekt för kommunernas kompetens. Det är en utmaning att öka förståelsen för varandras roller och kompetens.

Insikten ökar i kommunerna om att många frågor är större än min kommun, att vi hänger ihop i ett system. Det finns ett tydligare behov av samverkan, men vi behöver få ihop det mer konkret.

Den regionala utvecklingspolitiken har en svag ställning, både på riksplanet och på det lokala planet. Processerna inom området är långsiktiga, man vinner inte val på det. Dramatiska händelser och cykelställsfrågor går före.

Regional utveckling har svårt att höras i den politiska logiken och mediala hastigheten.

Regional utveckling har blivit ett ännu bredare område – infrastruktur till exempel är så mycket mer än järnvägar och vägar, det inbegriper vatten, el, bredband. Områden som är mycket viktiga för samhällsbygget och som även måste hanteras regionalt. Om effektbristen avgör utvecklingen, är det då där vi måste in? Inom politikområdet känns infrastrukturfrågorna viktiga.

Vi har fått signaler från Regeringskansliet om att regionala utvecklingsfrågor och landsbygdsfrågor ska komma att hänga ihop mer.

Verkligheten sätter press på ökad samverkan. Konflikt mellan länsstyrelse och region är så onödigt, vi driver frågor på helt olika sätt och har olika uppdrag. De är förvaltare och det utvecklingsuppdrag som regionerna har blir allt viktigare. Vi skulle kunna nyttja varandras kompetens bättre, regionerna är för små för att ha den kompetens inom sakområden som länsstyrelserna har byggt upp under lång tid. Intresset för samverkan är olika i olika regioner/län, det är ibland en personfråga. Men trenden går ändå mot att fler krokar arm, både i Region Halland och Region Gävleborg finns exempel på samverkan inom breda frågor som elektrifiering och fysisk planering.

- Så den första punkten i Reglabs sedan tidigare fastslagna värdegrund är alltså högst giltig och rymmer en organisatorisk bredd:

Reglab är en oberoende mötesplats för organisationer och personer som är engagerade i regional utveckling.

Man behöver nyttja människors kompetens inom sådant som påverkar regional utveckling oavsett i vilken organisation eller del av organisation de finns.

Tyvärr finns det oförmåga att få systemen att lira, samtidigt som komplexiteten i utvecklingsfrågorna ökar så kvarstår gnisslet mellan organisationer och områden. Att lösa upp det blir avgörande, men hur ska det gå till?

- Reglab kan undersöka men vem städar och tar hand om resultatet?

Regionerna kommer att få större betydelse när allt fler utvecklingsfrågor måste samplaneras och utvecklas tillsammans över kommungränser. Helhetssynen blir viktigare, och det innebär även samordning mellan regioner. Området regional utveckling måste bli starkare, det är många frågor som ska hanteras där.

När staten ger uppdrag och styr med riktade bidrag blir regionerna lika, men vi har ju regioner på grund av att vi är olika. Att förutsättningarna är så olika. Staten behöver vidga ansvaret, ge mandat till regionerna och inte styra för mycket, de inser inte hur komplext det är. Regionerna lider av att de blir för reaktiva, och att staten styr från sidan med riktade bidrag som förtroendevalda tänder på istället för att vi har politiskt självstyre i regionerna.

Framtidspaningen innehåller komplexitet, många sektorer, många nivåer och myndigheter som inte synkar. Men omvärlden pressar på och styr. Beslutsstrukturer och styrmodeller litar inte med utmaningarna.

- Om fler deltar i gemensamma utvecklingsprocesser så ökar förståelsen för varandras uppdrag och plats i systemet.

Strategisk inriktning för nästa verksamhetsperiod

Mötesplats, samverkan och kunskapsbygge behövs framöver också. Att dela erfarenheter. Men finns det ett gap mellan nivåer? Behövs det kompetenspaket för politiker?

Genom att vara arenan för systemförståelse och att utveckla rollen för regionala utvecklingsstrateger kan vi skickliggöra våra förtroendevalda.

- Reglab gör redan det, det är vår USP. Den kan slipa vidare på och använda även fortsättningsvis.
- Reglab ska fortsatt vara en utvecklande mötesplats men vi kan nå fler. Säkerställa chefsledet – där kan Reglab göra en insats. Kanske ett nätverk för chefer?
- Reglab kan stärka förmågan hos regionala utvecklare så de blir duktiga på att samskapa i sin egen region, och undvika stuprören. Skapa ökad förståelse för helheten hos processutvecklare i regionerna. Reglab är en unik möjliggörare för det.
- Reglab har ett bra uppdrag och är bra på det vi gör men kan inte lösa alla brister i systemet, det är inte vårt ansvar. Vilken roll vill vi att SKR tar för att hjälpa till med det?
- Reglab kanske ska arbeta mer målgruppsinriktat, med mer målgruppsanpassning i aktiviteter. Det kan även ställas krav för deltagande i vissa lärprojekt, så att de blir mer som en masterclass.

- Modellen lärprojekt är ju så bra. Och i vissa aktiviteter kan det vara bra att ha med chefer, tjänstepersoner från olika myndigheter mm.

Hemtagningen av resultat behöver bli bättre men det jobbet måste regionerna göra själva.

- Kan Reglab bädda ännu bättre för det?
- Hur målkonflikter kan hanteras kan bli en ny fråga, men med samma arbetssätt som Reglab redan har.

Medlemsgruppen ska nog vara som den är nu, men partnerskapet kan utvecklas, breddas. Och kanske ska vi även öppna för fler att delta i vissa aktiviteter men då betala bra för det. Kanske även näringslivet ska delta ibland.

- Reglabaktiviteter kan överbrygga gränser. Vi kan testa en sådan modell, med medvetet val av aktörer.

Det är en farlig väg om Reglab sluter sig och blir en mysig träffpunkt för kolleger. Det unika med Reglab är systemförståelse, organisations- och systemövegripande lärande.

- Vi ska vara ett labb för det och lära av varandra, och det är bara Reglab som gör det. Det räcker inte att det är roligt att ses och inspireras.

Men det kollegiala är också viktigt för att våga experimentera tillsammans och hemma.

- Reglab är lärande on the edge och det är viktigt att de vi behöver samarbeta med också finns med. Inte bara regionerna.

I målgruppsanpassade aktiviteter kan man ändå arbeta med frågor som bara riktar sig till regioner. Det finns många perspektiv och aktiviteterna kan anpassas till exempel för nyanställda inom området, för experter, masterclass.

Forskningsdeltagandet kan behöva förstärkas och bli mer stabilt. Konsultfirmornas deltagande är svårt... kanske som betalande hang arounds. Tjänstepersoner från departementen kanske också borde delta?

- Första punkten i Reglabs värdegrund öppnar ju redan nu för bredare samverkan.

Organisering nästa verksamhetsperiod samt kansliets arbetsmiljö

Arbetsmiljö och organisering

- Vi måste ta Reglab till nästa steg. Det är för litet och sårbart. Det behövs fler ben att stå på.

Tydligare armkrok med universiteten? Masterclass? Samarbeten med studenter i statsvetenskap? Tidigare hade vi forskarforum men det var svårt att mäta med och tyvärr är intresset för regional utveckling bland forskare svalt just nu, det handlar mer om utmaningarna.

- Bolla det med forskare och forskningsmiljöer som är byggstenar i regional utveckling – kanske kan fokus på utmaningar vara teman i forskarforum?
- För att skapa en hållbar organisation behövs kanske extra verksamhet. Det behövs volym och stabilare personalbas, fler personer i kansliet. Om ni är fler ökar utvecklingskraften, tiden att driva samtal med medlemmarna

Finansiering och organisering

- Regionernas avgift kanske behöver höjas?
- Projektformen är nödvändig som organisationsform, även om Reglab för regionernas del skulle kunna vara löpande verksamhet. Vinnova och Tillväxtverket kan inte ge medel till löpande verksamheter.

Men visst skulle Regeringen kunna ge Tillväxtverket i uppdrag att driva Reglab, det finns sådana vägar. Reglab vill visserligen inte ha myndighetsstyrning men styrelsen skulle ändå kunna vara bred. Exempelvis Jordbruksverket har ett sådant uppdrag inom sitt område.

- Kansliets förutsättningar är ohållbara, arbetsmängden står inte i proportion till antalet personer. Förhållandena har gett upphov till tre långtidssjukskrivningar under ett par år. Det krävs ett fungerande kansli, och mindre sårbart. .
- Intäkterna behöver öka för att finansiera en till person, eller så får verksamhetsplanen och ambitionsnivån anpassas.

Arbetet med forskarforum skulle kunna läggas externt. Kanske även annat? Om fler personer från regioner är mer insatta och engagerade i genomförandet av vissa aktiviteter kan motståndskraften i organisationen öka. Göra det mindre sårbart om någon slutar.

- SKR har arbetsgivaransvaret, och där kan det ibland ingå att bromsa. Det är svårt.
- Det behövs en stark kärna om minst tre personer och en halvtids administratör, bättre att ha en stark kärna av kompetens, minst tre heltider, och så köpa tjänster när det behövs. Det är för sårbart nu. Det blir dyrare för medlemmarna men eftersom verksamheten är viktig för dem så borde det vara genomförbart.

Det är rimligt att höja avgiften. Utvärderingar visar att verksamheten är bra och önskvärd så man bör kunna dela på kostnaden för ett hållbart kansli. Eller öka antalet medlemmar...

Finns det fler möjliga inkomstkällor? Lärprojekt, event, experiment som är öppna för fler?

En fråga till Tillväxtverket: Kan ni hjälpa till med att få fler från ert myndighetsnätverk att engagera sig i Reglab. Vi har få myndigheter som partner nu. Många av de 42 myndigheterna i nätverket skulle ha nytta av att kunna möta alla regioner. Staten behöver hjälp med att få ihop de många stuprören och Reglab är ett bra sätt.

Ja, Tillväxtverket kan peppa myndigheterna för partnerskap, men regionerna behöver betala mer också. De behöver ta hem den frågan. Även om det går att hitta fler inkomstkällor så måste det ändå finnas grundkapacitet.

Sammanfattande minnesanteckningar av Gunnel Vidén på Reglabs uppdrag.
/Catarina Lahti, t.f verksamhetsledare och processledare Reglab.